

Botanik i Norge

TEXT: SOFIA LUND

Det finns mycket att se i vårt avlånga land. Vackra platser att besöka och arter att leta efter. Man behöver inte åka ett halvt jordklot bort för att få helt magiska naturupplevelser. Man kan vidga sina perspektiv på närmare håll. Jag vill rekommendera en tur i något av våra grannländer. Där finns mycket att utforska. Många likheter men också en del olikheter. I det här numret tittar vi lite närmare på vårt grannland i väster.

Vad har Norge att erbjuda den växtintresserade? De allra flesta miljöer och arter i Norge känner man som svensk botaniker igen. Men det finns också miljöer och arter som är nya för oss.

Höga berg och fjällflora

Norge är ett mestadels bergigt land. Högt, brant och dramatiskt. Ända ut till kusten där höga berg möter hav i de djupa fjordarna. För en svensk känns det konstigt att ha fjällväxter omkring sig när man är nere på havsnivå, men i Norge är det just så. Fjäll möter hav. Längs branterna syns en tydlig zonerings med barrskog, fjällbjörkskog och kalvfjäll. Om man reser här under vår eller försommar syns zoneringsen som olika årstider. Det kan vara blomrik försommar nere i fjorden samtidigt som fjällbjörkarnas första ljusgröna musöron till blad visar sig en bit ovanför och snön täcker marken ännu högre upp.

Fjällfloran är utbredd i stora delar av landet. De allra flesta arterna känner vi igen från svenska fjällen men här finns också några arter som vi saknar. Högre toppar och fler glaciärer gör att det finns utrymme även för riktigt högalpina arter.

Till skillnad från här i Sverige behöver man inte ta sig jättelångt för att komma till fjälls. Ett par timmars resa från Oslo så är man där. Ofta når bilvägarna ända upp på kalvfjället. Det gör det lättare att nå fjällfloran. Man behöver inte göra en veckolång expedition och bära tungt utan kan göra kortare utflykter. Några områden som kan vara intressanta att besöka för en svensk växtjägare är Dovre och Jotunheimen.

Exponerad kust

Norge har en lång och flikig kust. Till skillnad från Sverige som ligger ganska skyddat bakom Norge och Danmark så är den norska kusten avsevärt mer väderutsatt. Vind, vågor och salt har satt sin prägel längs kusten. Men också det atlantiska klimatet med mycket nederbörd och milda vintrar.

Detta är extra tydligt på Vestlandet. Där kan man hitta ganska många växtarter som inte finns i Sverige. Många av dem har en västlig utbredning som bland annat omfattar brittiska öarna. Här växer till exempel purpurljung, skottlandsögontröst, islandsgentiana, ljungvicker, strandnycklar, norsk blåstjärna,

hinnbräken och havsbräken. Arter som vi känner som rariteter från Sverige men som har talrikare förekomster i denna västliga del av Skandinavien är brunbräken, glansbräken, hjorttunga, skuggbräken, raggträjon, strimtåg, hedfryle, storfryle, stor svalört, kustgullpudra, hedjungfrulin, hedjohannesört och jordviva.

Längst i norr

Längst upp i Nordnorge är klimatet arktiskt med inslag av tundra. Här kan man hitta arter med arktisk utbredning och arter med östlig utbredning. På stränderna finner man ishavståg, ishavstarr, arktiskt saltgräs, arktisk marviol, kolstjärnblomma, ishavstjärnblomma, ishavsglasört och strandgentiana. Ostronört, som i Sverige är en raritet, förekommer längs Nordnorges stränder ganska talrikt. Andra rariteter i norr är östbräken, stiftstarr, ryssgräs, talviksvallmo, spetsbergsvallmo, masivedel, ryssvedel, purpurkrassing, källskörbjuggsört, gaissakattfot, altaifibbla och ryssilja. Kolstarr, nordsaltgräs, polarsmörblomma, laestadiusvallmo, polargullpudra och fjälltrift, som i Sverige endast har enstaka växtplatser, förekommer mer utbredd på norska sidan av gränsen uppe i norr.

Till Norge hör även riktigt arktiska områden som Svalbard och Jan Mayen, men dem får vi återkomma till i ett annat nummer. ❄️

Floror och webbsidor

Nordens flora av Bo Mossberg och Lennart Stenberg fungerar bra som bestämningslitteratur då den täcker hela området. Om man vill använda nycklar rekommenderas **Norsk flora**. I höstas gavs en åttonde omarbetad upplaga ut av detta standardverk, som ursprungligen författades av Johannes Lid men som nu har omarbetats av Reidar Elven med flera.

Norrmännens motsvarighet till Artportalen hittar man på artskart.artsdatabanken.no. Där kan man söka fram växtplatser för de arter man letar efter.

Norge har inte en utan två nationalblommor – ljung och fjällbrud. Det finns ungefär 2 200 kärllväxtarter i Norge.

Växter som saknas i Sverige men finns i Norge

snedlåsbräken
naggåsbräken
hinnbräken
sudetbräken
havsbräken
lidbräken
grön nysrot
knubbnöcklar
strandnöcklar
jättegräslök
norsk blåstjärna
ishavståg
atlanttåg
spetståg
krypsäv
norsksäv
hedstarr
stiftstarr

finnmarksstarr
ishavsstarr
grönlandsstarr
dovregröe
sunnaldsgröe
knutshögröe
arktiskt saltgräs
finnmarkssaltgräs
ryssgräs
spetsbergsvallmo
talviksvallmo
sibirisk klematis
mossranunkel
ryssruta
mossbräcka
äka silverbräcka
bergbräcka
styvbräcka

masivedel
ryssvedel
skredvedel
ljungvicker
norskt björnbär
norddalsdaggekåpa
smaloxel
småoxel
nordlandsoxel
grenmarsoxel
sörlandsoxel
sognoxel
purpurkrassing
islandsfräne
sydlig blockdraba
dovredraba
finndraba
källskörbjuggsört

norsk skörbjuggsört
arktisk marviol
klippskräppa
grässyra
norsk trampört
polarnarv
arktisk saltarv
kolastjärnblomma
ishavstjärnblomma
ishavsglasört
polarblågull
finnmarksviva
sandpyrola
purpurljung
hedmåra
vegamåra
strandgentiana
islandsgentiana

skafflånke
tanatimjan
islandstimjan
shetlandsögontröst
skottlandsögontröst
kustskallra
skäggklocka
gaisakattfot
norsk malört
fjäderklint
brantfibbla
altaifibbla
dovremaskros
norsk kärrmaskros
finnmarksmaskros
eldfibbla
atlantfibblor
ryssilja

Växter som är sällsynta i Sverige men vanligare i Norge

brunbräken
hjorttunga
glansbräken
bergbräken
ryssbräken
skuggbräken
raggräjon
dansk stensöta
flytsvalting
revsvalting
sjönajas
lappyxne
brunkulla
vityxne
strimtåg

hedfryle
storfryle
fleraxig sävstarr
bågstarr
frösöstarr
kolstarr
österbottenstarr
nordsaltgräs
dovresnögräs
sötgräs
skugglosta
strävlosta
rysselm
fjällkavle
kustjordrök

laestadiusvallmo
polarsmörblomma
vitsippsranunkel
bohusranunkel
stor svalört
raggsmörblomma
kustgullpudra
polargullpudra
klibbig fetknopp
engelsk fetknopp
hedjungfrulin
kustdaggekåpa
norsk daggekåpa
klippoxel
norskoxel

fagerrönn
kolavide
finnblekvide
äka daggvide
bergviol
lappviol
hedjohannesört
strandtrav
blekdraba
dvärgdraba
fjälltrift
stolt trampört
grusnarv
skrednarv
ryssnarv

polarstjärnblomma
lundviva
jordviva
skogslysing
baggsöta
blekgentiana
ostronört
drakblomma
gullspira
järnek
vitskråp
svartklint
sydbergsfibbla
nötkörvel

FOTO: MARGARETA EDQVIST

Norsk malört

FOTO: KENNETH BERGERSON

Purpurljung

FOTO: KENNETH BERGERSON

Skäggklocka

FOTO: MARGARETA EDQVIST

Havsbräken

FOTO: MARGARETA EDQVIST

Islandsgentiana